SUOMEN YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

SUOMEN YK-LIITON LAUSUNTO EDUSKUNNAN ULKOASIAINVALIOKUNNALLE VALTIONEUVOSTON ULKO- JA TURVALLISUUSPOLIITTISESTA SELONTEOSTA 6.10.2016

Sääntöpohjainen kansainvälinen yhteistyö ja kestävän kehityksen edistäminen on yhä tärkeämpää rauhan ja turvallisuuden kannalta. Turvallisuutta ei voi olla ilman kehitystä, kehitystä ei voi olla ilman turvallisuutta, eikä kumpaakaan voi täysin toteuttaa ellei ihmisoikeuksia kunnioiteta. Siksi turvallisuushaasteisiin pitää reagoida pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti yhteistyössä. Demokratia, ihmisoikeudet, oikeusvaltioperiaate ja tasa-arvo on pidettävä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskiössä.

Kestävän kehityksen on oltava Suomen ulko- ja turvallispolitiikan keskeinen tavoite. Kestävän kehityksen tavoitteissa edistymistä ja kaikkien mukaan ottamista kehitykseen voi pitää jopa ehtona rauhan edistymiselle. Monet kansainvälisistä haasteista liittyvät kestämättömään kehitykseen ja eriarvoisuuteen. Viime kädessä myös terrorismiin vastataan ja sen syntyä ehkäistään kansainvälisellä yhteistyöllä ja kestävän kehityksen edistämisellä, ei asein. Suomenkin turvallisuuden kannalta on keskeistä, että teemme Agenda 2030:n edistämisestä kunnianhimoisen, politiikkakoherenssia vahvistavan ja konkreettisen toimintasuunnitelman, johon kaikki toimijamme sitoutuvat. Budjetin ja politiikkatoimien vaikutuksia kestävän kehityksen saavuttamiseen tulisi arvioida.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi kansainvälisesti Suomen on myös **pidettävä kehitysyhteistyörahoitus ja tuki YK-järjestöille riittävänä**. Laaja-alaisten ja kokonaisvaltaisten tavoitteiden toteuttamisessa rahoituksen pitkäjänteisyys, avoimuus ja läpinäkyvyys on avainasemassa. Kehitysyhteistyöleikkausten myötä Suomen rahoitus YK-järjestöille putosi tänä vuonna jopa 70 prosenttia viime vuoden tasosta, eikä kuluvan vuoden määrärahoja ole eritelty budjetissa. Tämä ei tue avoimuutta.

Yhteistyön tiivistäminen kansalaisjärjestöjen kanssa on erittäin tärkeä tavoite, sillä kansalaisyhteiskunnan rooli rauhan ja turvallisuuden edistämisessä on korvaamaton. Jatkuva vuoropuhelu ja konkreettisten yhteistyömahdollisuuksien etsiminen on tärkeää. Venäjän kansalaisyhteiskunnan tilanne on esimerkki siitä, mikä on kansalaisyhteiskunnan haasteiden suhde maan demokratia- ja turvallisuuskehitykseen.

Kansainvälisen ja kotimaisen ilmapiirin muuttuessa **on pidettävä huolta siitä, että tietoisuus ja tieto Suomen kansainvälisistä sitoumuksista ja YK:n toiminnasta pysyy kotimaassa hyvällä tasolla**. On erityisen tärkeää tukea myös kattavaa ja ajankohtaista YK-aiheista tiedotusta sekä huolehtia tiedon saannista jo kouluissa globaalikasvatuksen muodossa. Näiden teemojen parissa työskentelevien järjestöjen toimintaresursseista on pidettävä huolta myös jatkossa. Rahoituksen projektiluontoisuus ja työn sitominen ajankohtaisten YK-teemojen sijaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan on liian kapea lähestymistapa.

Naiset, rauha ja turvallisuus (1325) -päätöslauselman toimeenpanon painottaminen rauhan ja turvallisuuden edistämisessä on välttämätöntä. Maailmassa, jossa on ennennäkemättömän suuri määrä nuoria, on muistettava että lisäksi nuorten rooli rauhanprosesseissa sekä konfliktien ennaltaehkäisyssä on onnistumisen edellytys. Siksi myös tuoreen **Nuoret, rauha ja turvallisuus (2250) -**päätöslauselman toimeenpanoa on edistettävä voimakkaasti. Tänä vuonna YK:n yleiskokouksessa on mukana nuorisodelegaatti Sonja Huttunen.

Väestö nuortuu, mutta lisäksi **vuonna 2050 jopa 80 prosenttia maailman väestöstä tullee asumaan kaupungeissa. Muutosvauhti on kova ja kestävä kaupungistuminen on turvallisuuskehityksenkin kannalta välttämätöntätä**. Lokakuussa järjestettävä YK:n kestävän kaupunkikehityksen konferenssi Habitat III on tässä merkittävä kansainvälinen askel.

Läheisen yhteistyökumppanimme Ruotsin jäsenyys YK:n turvallisuusneuvostossa ensi vuodesta alkaen on Suomelle mahdollisuus vaikuttaa muun muassa naisten ja nuorten oikeuksien esillä pitämiseen neuvostossa.

Suomen YK-liitto
Finlands FN-förbund
UN Association of Finland

Siltasaarenkatu 4, 7. krs
Fi-00530 Helsinki
+358 44 781 03 00

ykliitto.fi
globalis.fi
yk.fi

Ruotsin kautta voidaan tukea myös muiden ihmisoikeuskysymysten yhä vahvempaa huomiointia neuvoston työssä.

Ihmisoikeuskeskustelussa rasismin ja muukalaispelon lisääntyminen niin kansainvälisesti kuin Suomessakin on äärimmäisen hälyttävää. Sisäisen turvallisuuden vahvistamiseksi Suomen on taattava yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu kaikille, ja poliittisten toimijoiden pitää vahvasti vastustaa rasismin ja syrjinnän nousua. Pakolaisten oikeuksien heikennykset, vaarallisiin maihin palauttaminen ja perheenyhdistämisen rajoittaminen, ovat huolestuttavia kehityskulkuja. Pakolaisuuden juurisyihin on puututtava.

Nyt kun suurlähettiläs Klaus Korhonen on **asekauppasopimuksen puheenjohtaja,** Suomella on erinomainen mahdollisuus edistää rauhaa ja turvallisuutta maailmanlaajuisesti. Se on myös tilaisuus käydä läpi maamme asekauppasäädöksiä ja toimia esimerkillisesti – ottaa demokratia, ihmisoikeudet ja rauha huomioon myös aseviennissä.

Myös ydinaseriisunnassa on päästävä eteenpäin, ja siihen sekä ydinaseiden leviämisen ehkäisemiseen liittyvää järjestelmää on vahvistettava. Biologisten aseiden uhka kasvaa niin ikään, ja kansainvälisen yhteisön tulisi vastata siihen mm. kehittämällä todentamismenettelyjä Biologisten aseiden kieltosopimuksen valvomiseksi.

Arktisen alueen taloudellisen potentiaalinen hyödyntämisessä ei kestävän kehityksen sitoumuksia pidä vain "ottaa huomioon", vaan niiden pitäisi toimia kaiken taloudellisen toiminnan ohjenuorana – etenkin herkillä alueilla. Alkuperäiskansojen osallistuminen aluetta koskevaan päätöksentekoon on ensiarvoisen tärkeää ja on erittäin kiitettävää, että alkuperäiskansojen oikeuksien edistäminen on Suomen arktisen ja ihmisoikeuspolitiikan keskeinen osa. Johdonmukaisuuden säilyttämiseksi Suomen tulisi ottaa konkreettisia askelia kohti alkuperäiskansojen oikeuksia käsittelevä ILO169-sopimuksen ratifioimista.

Rauhan ja turvallisuuden kannalta ilmastonmuutoksen pysäyttäminen ja vaikutuksiin sopeutuminen on välttämätöntä. Suomen ja muiden teollistuneiden maiden on nyt toimittava ilmastotyön vetureina, jotta voimme saavuttaa Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteen pyrkiä pitämään ilmaston lämpeneminen alle 1,5 asteen – ei vain alle 2 asteen. Meidän on lähdettävä toteuttamaan EU:n asettamia päästövähennyksiä nyt. Kehitysmaiden sopeutumisen edesauttamiseksi myös päästöoikeuksien huutokauppatuloja on ohjattava ilmastorahoitukseen.

Suomalainen rauhanturvaaminen täytti tänä vuonna 60 vuotta, mutta samalla **kriisinhallinnasta karsitaan huolestuttavasti ja rauhanturvaajiemme määrä on kutistunut jatkuvasti**. Muun muassa suurin operaatiomme Libanonissa kutistuu lähes puolella 170 henkeen. Vaikuttavuus hyvin harvoin lisääntyy leikkaamalla. On muistettava että yhteisvastuumme ulottuu laajemmallekin kuin Eurooppaan, myös oman turvallisuutemme tähden. YK:lla on tällä hetkellä enemmän rauhanturvaajia kuin koskaan aiemmin. Jotta YK:n rauhanturvajoukkojen monipuolisuus ja operaatioiden universaali luonne säilyy, on myös Suomen panos kriisinhallintaan pidettävänä riittävänä.

Voimassaolevassa YK-strategiassa vahvoina painopisteinä ovat rauhanvälitys, poliittisten operaatioiden ja suojeluvastuun vahvistaminen. Konkreettiset uudet avaukset ja taloudelliset painotukset näillä osa-alueilla ovat kuitenkin jääneet vähäisiksi.